

2019-117

Archeologienota Gent Kortrijksesteenweg 1140

Programma van maatregelen

Bert ACKE, Maarten BRACKE en Gwendy WYNS

3-10-2019

1. Gemotiveerd advies

De archeologienota kadert in het Onroerenderfgoeddecreet van 12 juli 2013. Naar aanleiding van een geplande omgevingsvergunning voor het uitvoeren van stedenbouwkundige handelingen te Gent (Sint-Denijs-Westrem) Kortrijksesteenweg 1140, waarbij de totale oppervlakte van de ingreep in de bodem 1000m² of meer beslaat en de totale oppervlakte van de kadastrale percelen waarop de aanvraag betrekking heeft 3000m² of meer bedraagt, dient de initiatiefnemer een archeologienota toe te voegen aan de vergunningsaanvraag. De archeologienota dient opgemaakt te worden onder supervisie van een erkend archeoloog.

Het terrein is gelegen in Gent (deelgemeente Sint-Denijs-Westrem), in de provincie Oost-Vlaanderen, aan de Kortrijksesteenweg nr. 1140 en heeft een totale oppervlakte van ca. 3231m². Het heeft een rechthoekige vorm en sluit in het zuiden aan op voornoemde straat. Rondom wordt het omsloten door bebouwing langs de Kortrijksesteenweg en Oude Heerweg. Voorheen (2003) was in het zuidelijk deel van het terrein een woning aanwezig. De rest van het terrein kende een functie als tuin, aan de straatzijde was een parkeergelegenheid voorzien. Tijdens de bouw van het aanpalende gebouw aan de westzijde werd het terrein gebruikt als parkeerplaats en stockageplaats voor materiaal. Momenteel is het plangebied braakliggend terrein waarop nog enkele grondhopen aanwezig zijn. Kadastraal gezien bevindt het terrein zich op: Gent, afdeling 25, sectie B, perceel nr. 41W2.

Op de bodemkaart is het terrein gekarteerd als OB, bebouwde zone. Op het DTM is er een duidelijk hoogteverschil van ca. 50cm merkbaar tussen het noordelijk en zuidelijk deel. Mogelijk heeft dit te maken met de recente functie van het terrein als grondstockageplaats.

Op de 18de-eeuwse Ferrariskaart maakt het plangebied deel uit van een uitgestrekt bos. Pas op de Topografische kaart van 1937 komt er voor het eerst bebouwing voor op het plangebied. Het betreft een woonhuis vrij centraal gelegen in het plangebied. De rest van het plangebied kent een functie als tuin. Deze situatie blijft ongewijzigd tot ca. 2005, wanneer de tuin gebruikt wordt als stockageplaats voor de aanpalende werf ten westen. Op de luchtfoto van 2013-2015 is het woonhuis afgebroken en het terrein braakliggend. Recente luchtfoto's tonen nog aan dat het terrein gebruikt werd als stockageplaats voor grond. Op uitzondering van de plaats waar het woonhuis stond, worden geen grootschalige verstoringen verwacht op het terrein.

Voor de periode voor de 18de eeuw zijn geen bronnen beschikbaar waardoor de aan- of afwezigheid van een archeologische site niet kan gestaafd worden.

Het plangebied kent een eerder ongekende archeologische verwachting door het ontbreken van archeologisch onderzoek in de omgeving. In de nabijheid van het plangebied worden slecht enkele waarden weergegeven op de Centraal Archeologische Inventaris. Het betreft uitsluitend historische bouwwerken, in de omgeving werd nog geen archeologisch onderzoek uitgevoerd. Het dichtstbijzijnde archeologisch onderzoek is dit van The Loop, op ca. 1km ten noordoosten van het plangebied. Voor de steentijd wordt het aantreffen van *in situ* steentijdartefacten echter zeer laag ingeschat gezien de bodemkundige gegevens. Sporen uit de metaaltijden, Romeinse periode, middeleeuwen en Nieuwe Tijd kunnen wel verwacht worden.

Op het terrein zijn 2 meergezinswoningen gepland. Blok A bevindt zich aan de straatzijde, blok B op het noordelijk deel van het perceel. Rondom blok B zijn de tuinen van de woningen voorzien, aan de oostzijde verbindt een wegnis met bijhorende nutsvoorzieningen deze blok met blok A. Langs deze wegnis zijn 2 septische putten en 4 regenwaterputten gepland. Aan de straatzijde is een 3de septische put gepland. Aan de straatzijde, ten zuiden van blok A, is nog een fietse nstalling voorzien, ten noorden van deze blok enkele parkeermogelijkheden. Ondergronds worden de 2 blokken met elkaar verbonden door een ondergrondse parking. Aan de noord- en westzijde van blok B loopt de ondergrondse parking nog door onder de tuinen. Voor de aanleg hiervan zal uitgegraven worden tot een diepte van ca. 4m. ten opzichte van het maaiveld.

Er kan vanuit gegaan worden dat de bodem van het totale plangebied ernstig verstoord zal worden: allerhande werfverkeer, het aanleggen van nutsvoorzieningen en -leidingen, de aanleg van de ondergrondse parking,... kent een diepe impact in de bodem en kan nefast zijn voor eventueel aanwezige archeologische sporen en sites.

Om na te gaan of er een archeologische site aanwezig is op het terrein dient een proefsleuvenonderzoek uitgevoerd te worden over het volledige terrein. Dit onderzoek bestaat uit het aanleggen van parallelle sleuven. De sleuven hebben als doel om het archeologisch potentieel van het terrein in kaart te brengen. Zijn er archeologische sporen aanwezig? Behoren deze tot één of meerdere periodes? Daarnaast is het ook belangrijk om de verstoringsgraad in kaart te brengen. Zijn de sporen goed bewaard? Kunnen er verstoringszones afgebakend worden? Afsluitend is het belangrijk om alle gegevens samen te beschouwen om zodoende een uitspraak te kunnen doen over het potentieel van het terrein. Hierbij wordt afgewogen of verder onderzoek nodig is in de vorm van een opgraving, over een deel of volledig het terrein, of kan er overgegaan worden tot een vrijgave bij afwezigheid van archeologische sporen.

De modaliteiten van het verder vooronderzoek worden behandeld in het programma van maatregelen.

2. Administratieve gegevens en afbakening

Locatiegegevens: Oost-Vlaanderen, Gent (Sint-Denijs-Westrem), Kortrijksesteenweg 1140

Lambertcoördinaten onderzoeksgebied: X: 101097 en Y: 190041; X: 101304 en Y: 190153

Oppervlakte plangebied: ca. 3231m²

Kadastergegevens: Gent (Sint-Denijs-Westrem), afdeling 25, sectie B, perceel nr. 41W2

Het plangebied is ca. 3231m² groot en komt volledig in aanmerking voor verder vooronderzoek. Dit verder vooronderzoek dient te gebeuren in uitgesteld traject, aangezien de gronden pas worden verkaveld onder opschortende voorwaarde van het verkrijgen van een vergunning. Bovendien dienen eerst de nog aanwezige grondhopen en andere bovengrondse obstakels op het terrein verwijderd te worden voor de aanvang van het onderzoek.

Figuur 1 Aanduiding van het plangebied op het kadasterplan (bron: geopunt.be).

3. Vraagstelling

Het doel van het onderzoek is het achterhalen of er op het terrein één of meerdere archeologische sites aanwezig zijn en te bepalen welke maatregelen dienen te worden genomen voorafgaand aan de verdere ontwikkeling van het projectgebied. Daarnaast kan ook de verstoringsgraad in kaart gebracht worden. Hieronder worden enkele specifieke, niet limitatieve, onderzoeksvragen weergegeven.

- Wat is de bodemopbouw van het plangebied?
- Zijn er archeologische sporen aanwezig? Welke spoorcategorieën komen voor?
- Wat is de bewaringstoestand van de aangetroffen sporen?
- Maken de sporen deel uit van één of meerdere structuren en behoren ze tot één of meerdere periodes?
- Zijn er indicaties omtrent artisanale activiteiten of aanwijzingen voor andere functionele eigenschappen?
- Wat is de relatie tussen de archeologische sporen en het landschap?
- Kan een archeologische site uitgesloten worden?
- Wat is de graad van verstoring binnen het plangebied?
- Is een vervolgonderzoek noodzakelijk, en zo ja, wat is de afbakening en aan welke modaliteiten (strategie, onderzoeksvragen) moet dit voldoen?

4. Plan van aanpak (onderzoeksstrategie, -methode en –technieken)

Uit het verslag van resultaten kwam naar voor dat verder vooronderzoek met ingreep in de bodem door middel van proefsleuven de meest aangewezen methode is om het plangebied te onderzoeken. De afbakening van het onderzoeksgebied is te vinden op de boven- en onderstaande figuren. De voorziene onderzoeksmethoden moeten niet uitgevoerd worden indien de geplande werken als nog niet zullen plaatsvinden.

Zowel het veldwerk als de verwerking en rapportage van de hieronder beschreven methodes die n en te voldoen aan de methodiek zoals beschreven in de Code van Goede Praktijk. Het onderzoeksdoel is succesvol bereikt indien de vraagstelling gefundeerd kan beantwoord worden.

- Randvoorwaarden

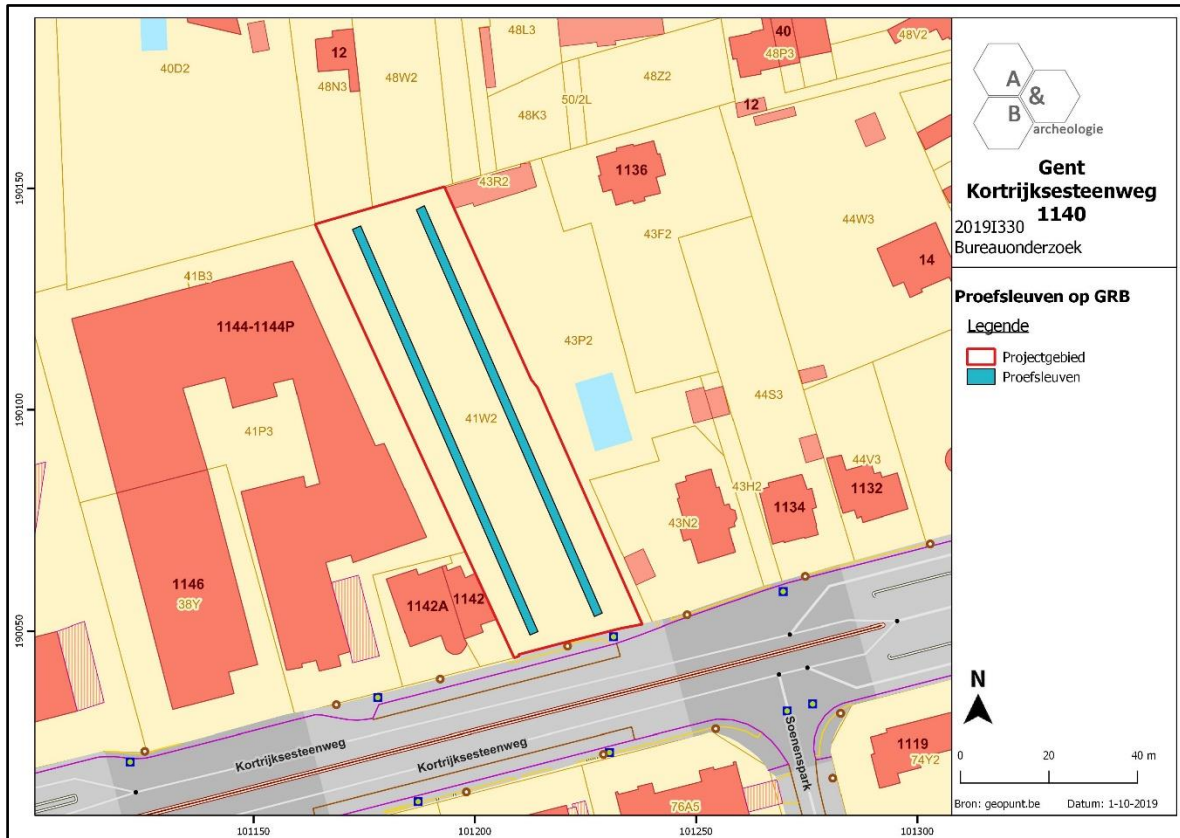
Op het terrein zijn momenteel nog meerdere grondhopen aanwezig. Deze dienen eerst verwijderd te worden voor het onderzoek kan aanvangen.

- Proefsleuvenonderzoek

Teneinde na te gaan of er archeologisch relevante grondsporen aanwezig zijn binnen het onderzoeksgebied, dient gebruik gemaakt van de inplanting van parallelle, ononderbroken proefsleuven, met een tussenafstand van 12 à 15m van middelpunt tot middelpunt. Voor de uitgraving wordt gebruik gemaakt van een niet-getande graafbak. De sleuven zijn 1,80 tot 2m breed en noordwest-zuidoost georiënteerd. Aanvullend worden extra volg-, dwarsleuven of kijkvensters aangelegd om beter inzicht te krijgen in de aard van de aangetroffen archeologische sporen. Deze worden vrij gekozen door de uitvoerende erkende archeoloog tijdens het veldonderzoek.

Er wordt 10%, oftewel ca. 313m², van de onderzoekbare oppervlakte opengelegd door middel van sleuven en 2,5%, oftewel ca. 78m², door middel van volg-, dwarsleuven of kijkvensters, zodat in totaal zo 12,5% oftewel ca. 391m² onderzocht wordt.

De grond wordt gescheiden afgegraven en gestockeerd naast de sleuf. Het dichten gebeurt op zo'n manier dat de originele bodemopbouw opnieuw bekomen wordt en dat de draagkracht van de bodem minstens gelijk is aan de draagkracht voorafgaand de start van het veldwerk. Indien nodig worden kwetsbare sporen (bv. graven) afgedekt met waterdoorlatende doek.

Figuur 2 Indicatif sleuvenplan, geprojecteerd op het GRB (bron: geopunt.be).

Figuur 3 Indicatif sleuvenplan, geprojecteerd op een recente luchtfoto (bron: geopunt.be).

5. Gewenste competenties

- Het team voor het proefsleuvenonderzoek moet bestaan uit minstens 2 archeologen met minstens 40 werkdagen veldervaring met proefsleuvenonderzoek. Minstens 1 van deze archeologen dient minstens 200 werkdagen ervaring te hebben met onderzoek op zandgronden.

6. Voorziene afwijkingen ten aanzien van de Code van Goede Praktijk

Er zijn geen voorziene afwijkingen.